

A Nagy Gyula Területi Múzeum
állományvédelmi terve

Állományvédelem

A középtávú műtárgyvédelmi terv részei

A **preventív**, vagyis **megelőző műtárgyvédelem** szemlélete és annak elfogadása a múzeumban azon szempontok érvényesítésével, amelyet átfogó szemléletváltást igényelnek minden múzeumi tevékenységre nézve.

A műtárgyállomány kezelését intézményi **állományvédelmi stratégia** alapján vezetjük végig, amelyet helyzetelemzés előz meg. Mindez megelőző műtárgyvédelmi terv alapján, kijelölt állományvédelmi felelős vezetésével és a műtárgyvédelmi munka szervezettségével történik. Mindehhez a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum segítségét minden évben megkapjuk.

Cél: anyagfajtánként megfelelő műtárgykörnyezet kialakítása a raktárakban és a kiállításokban, valamint a károsító tényezők elhárítása.

Intézkedések: optimális hő-, páratartalom és fényviszonyok megteremtése a megőrzendő anyag szempontjai szerint. Megfelelő raktári berendezés és tároló felületek kialakítása a műtárgyak alakja, mérete, kiterjedése, súlya vagy különleges igénye alapján. Biztonságtechnikai berendezések használata a fizikai megóvás céljából.

Poroltó készülékek biztosítása. A kialakított környezet állandó ellenőrzése mérőműszerek használatával, a mért értékek regisztrálása, mérési görbe által a környezeti változások nyomon követése, a klíma korrigálása (párásító vagy légszárító berendezések használata, fűtés és fényviszonyok szabályozása, biológiai kártevők és légszennyező anyagok kizárása).

A múzeumi munka egyik legfontosabb szakterülete a műtárgyvédelem. A szakterületen belül a műtárgyvédelem a kulturális javak megóvását jelenti, célja a muzeális emlékek tudományos, történeti, művészi értékeinek minél hosszabb időre való megőrzése. E téren a legfontosabb a megelőző (preventív) műtárgyvédelem. A begyűjtött tárgyak állapotát a múzeum hosszú távon próbálja fenntartani, ami sokoldalú feladat. Az állományvédelem sikerének tényezői:

- a megfelelő és biztonságos tárolási és kiállítási körülmények biztosítása,
- illetve a tárgyak szakszerű kezelése.

Ennek feltétele, hogy a múzeum szakalkalmazottat, gyűjteménykezelőt alkalmazzon, vagy más módon pl. szerződéssel biztosítsa a megfelelő műtárgyvédelmet. A Nagy Gyula Területi Múzeum alkalmazásában van gyűjteménykezelő, aki egyben restaurátorasszisztens és műtárgyvédelmi felelős is.

A muzeális anyagot, annak sértetlen fennmaradását garantáló és biztonságot nyújtó raktárakban kell őrizni. A megóváshoz tartozik a rendszeres revízió, amely a gyűjteményi anyag állapotát is felméri.

A raktározás alapfeltétele a megfelelő nagyságú, műszaki állapotú, tehát száraz és jól szellőző, a muzeális anyag állagának megfelelő, egyenletes hőmérsékletet biztosító, tűz- és egyéb (betörés, lopás,) veszéllyel szembeni biztonságot nyújtó helyiségek kialakítása.

Kiállítási műtárgyvédelem

A Nagy Gyula Területi Múzeum állandó kiállítása az ALFA pályázati forrásból újult meg: új néprajzi, régészeti és történeti témájú állandó kiállítás nyílt 2005-ben. Az utóbbi években további feladatként az erős napsugárzás és a nyári magas hőmérséklet ellensúlyozására, az ablakok UV-sugárzás elleni fóliázására pályáztunk és nyertünk pályázati pénzt, így a felhelyezett fóliák az árnyékoló textilrolók mellett biztosítják a tárgyak fény- és hőmérsékletvédelmét.

Raktári műtárgyvédelem

Alapkövetelménynek tartjuk, hogy a raktárakban a tárgyakat úgy helyezzük el, hogy azok a leltárkönyv és más segédletek alapján visszakereshetőek legyenek, az együvé tartozó tárgy- és leletegyütteseket szintén együtt kell raktározni. A Múzeum raktározási rendjének kialakításakor mindezeket figyelembe vettük, dexion-salgó polcokon, a leltári számot feltüntetve helyeztük el a műtárgyakat a legjobb helykihasználásra is figyelve. A polcokon a tárgyak általában szabadon vannak, de a porvédelem miatt le vannak takarva, az apróbb, töredékes tárgyak kemény dobozban tároljuk.

A Nagy Gyula Területi Múzeum főként néprajzi és történeti bútor- és műhelyanyagai — ideiglenesen és átmeneti jelleggel — a volt könyvtár épületében vannak tárolva, a múzeum szomszédságában. Az épületbe a raktározáshoz elengedhetetlen dexion-salgó polcok beszerzése megtörtént, azonban maga az épület felújításra szorul. A megfelelő minőségű és biztonságú raktár

kialakítása a múzeum legsürgősebben megvalósítandó feladatai között szerepel.

A fertőzött anyagok (kártevők, korrózió stb.) nem kerülhetnek gyűjteményi raktárba. Az újonnan gyűjtött anyagot is csak a megfelelő vizsgálat, fertőtlenítés és konzerválás után helyezük el raktári helyére. Mindezen szempontok megvalósulásaként egy előkészítő helyiséget biztosítottunk az újonnan bekerülő és az elkülönítésre okot adó tárgyak elhelyezésére.

A raktári anyag felügyelete a megbízott szakmuzeológus és a raktáros-gyűjteménykezelő feladata. Ők felelnek a gyűjteményi rendért, a tárgyak épségéért, nyilvántartásukért és azok megőrzéséért. A tárgyak kikerülésekor (pl. kiállítások, múzeumpedagógiai foglalkozások, kutatások) mozgatási naplót kell vezetni, mely intézményünkben rendelkezésünkre áll. A kiadott tárgyról listát készítünk, melyet az átadó és átvevő kézjegyével ellát.

A műtárgyak biztonságtechnikai védelmét riasztórendszer szolgálja.

A gyűjtemények és a kiállítások alapvető műtárgyvédelmi feladatai

A gyűjteményi rend állandó fenntartása, felügyelete

A folyamatos, megfigyelés, az időben végzett megelőző műtárgyvédelmi feladatok, fertőzés észlelése esetén elkülönítés és gyors kárelhárítás, kármentés

Folyamatos restaurálás

Közép- és hosszú távú műtárgyvédelmi feladatok

Új pályázati források keresése, hiányzó készülékek beszerzésére

Világítástechnikai korszerűsítés az állandó kiállításban

Savmentes papírtárolók beszerzése a fotógyűjtemény, történeti dokumentumok elhelyezésére

A kiállítóterek klimatizálása

Korszerű és műtárgybarát tisztítógépek, eszközök beszerzése

Restauráló műhely fejlesztése.

Orosháza, 2021. április 18.